

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

อรอนงค์ พรหมวิหาร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2545

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ISBN 974-9500-29-6

**THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATORS'
LEADERSHIP BEHAVIOR AND THE EFFECTIVENESS
OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF
THE OUTSTANDING SCHOOLS UNDER
THE OFFICE OF NAKHON SITHAMMARAT
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION**

ORNANONG PROMVIHAN

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirement
For the Master of Education Degree in Educational
Administration Graduate School Rajabhat**

Institute Nakhon Si Thammarat

Academic Year 2002

ISBN 974-9500-29-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

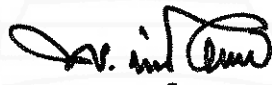
ผู้วิจัย

นางอรอนงค์ พรหมวิหาร

สาขา

การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล นิมสุวรรณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิระยุทธ ชატะกาญจน์)

คณะกรรมการสอบ

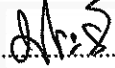
..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล นิมสุวรรณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิระยุทธ ชატะกาญจน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังษิ มาศสุพงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ประสงค์ ชูรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุตราครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์วิมล คำศรี)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้วิจัย	นางอรอนงค์ พรหมวิหาร
สาขา	การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล นิมสุวรรณ
กรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์วีระยุทธ ชตะกาญจน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 4) เพื่อ ใช้พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติงานในสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 มีจำนวนทั้งหมด 387 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (simple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40

3. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .2860

4. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ร้อยละ 8 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\text{ความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี} = 2.4667 + .2654 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{ความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี} = .2958 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\text{ความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง} = 2.2360 + .2442 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{ความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง} = .2412 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\text{ความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนมีความสุข} = 2.9270 + .2151 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{ความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนมีความสุข} = .2420 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\text{ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ} = 2.5432 + .2447 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ} = .2860 (\text{พฤติกรรมผู้นำ})$$

ABSTRACT

The Title	The Relationship Between Administrators' Leadership Behavior and the Effectiveness of Academic Administration of the Outstanding Schools Under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education
The Author	Mrs.OrnAnong Promvihan
Program	Education Administration
Thesis Chairman	Assistant Professor Dr.Phaisarn Nimsuwan
Thesis Advisor	Mr.Weerayut Chatakarn

The objectives of this research were 1) to study the administration leadership behavior of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education ; 2) to study the effectiveness of academic administration of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education ; 3) to identify the relationship between the administrators' leadership behavior and the effectiveness of academic administration of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education ; 4) to predict the effectiveness of academic administration based on the administrators' leadership behavior of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education .

The population of the study were 387 teachers teaching in the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education in the academic year 2545. The rating scale questionnaires were used to collect the data. Percentages, arithmetic means, standard of deviation , simple correlation and simple regression analysis were used for the analysis of data.

The findings were as follows.

1. The administrators' leadership behavior of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education was at the high level with the average of 3.52.

2. The effectiveness of academic administration of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education was at a moderate level with the average of 3.40

3. The administrators' leadership behaviors and the effectiveness of academic administration of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education were at a moderate level with the simple correlation of .2860.

4. The administrators' leadership behavior could predict the effectiveness of academic administration of the outstanding schools under the office of Nakhon Si Thammarat Provincial Primary Education and could explain the effectiveness of the academic administration at 8 percent.

The prediction equation using raw data was :

It could develop students to be good persons = $2.4667 + .2654$ (Leader behavior)

The prediction equation using a standardized data was :

It could develop students to be good persons = $.2958$ (Leader behavior)

The prediction equation using raw data was :

It could develop students to be competent persons = $2.2360 + .2442$ (Leader behavior)

The prediction equation using a standardized data was :

It could develop students to be competent persons = $.2412$ (Leader behavior)

The prediction equation using raw data was :

It could develop students to be happy persons = $2.9270 + .2151$ (Leader behavior)

The prediction equation using a standardized data was :

It could develop students to be happy persons = $.2420$ (Leader behavior)

The prediction equation using raw data was :

The effectiveness of academic administration = $2.5432 + .2447$ (Leader behavior)

The prediction equation using a standardized data was :

The effectiveness of academic administration = $.2860$ (Leader behavior)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล นิมสุวรรณ ประธานที่ปรึกษาและอาจารย์วิทยุทธ ชาติกาญจน์ กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์อุทัย กาญจนภักดิ์ อาจารย์สมชาย ศิริวรรณ และอาจารย์ ประยงค์ ชูรักษ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถามและให้คำปรึกษาเรื่องต่าง ๆ ตลอดมา

ขอขอบคุณครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติงานสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งในการเก็บแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัย

ผู้วิจัยกราบขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยและขอขอบคุณ คุณประจวบ พรหมวิหาร และเด็กชายปฏิภาณ พรหมวิหาร สามิและบุตร ที่ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย เป็นขวัญกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ ผู้มีพระคุณทุกท่าน

อรอนงค์ พรหมวิหาร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

ก

กิตติกรรมประกาศ

จ

สารบัญ

ฉ

สารบัญตาราง

ณ

สารบัญแผนภูมิ

ด

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พฤติกรรมผู้นำ.....	8
ความหมายของผู้นำ.....	8
ความหมายของภาวะผู้นำ.....	9
ความหมายของพฤติกรรมผู้นำ.....	11
การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ.....	14

บทที่

หน้า

การบริหารงานวิชาการ.....	22
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	22
ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ.....	23
ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ.....	24
หลักการบริหารงานวิชาการ.....	26
การประเมินประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ.....	26
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำ.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ.....	40
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากร.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ตอนที่ 2 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	58
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	66

บทที่	ช	หน้า
ตอนที่ 4 การถอดอย่างง่ายเพื่อศึกษาความสามารถในการพยากรณ์ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช และการสร้างสมการพยากรณ์.....		67
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....		71
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....		71
สมมติฐานของการวิจัย.....		71
วิธีดำเนินการวิจัย.....		71
สรุปผลการวิจัย.....		73
อภิปรายผลการวิจัย.....		74
ข้อเสนอแนะ.....		81
บรรณานุกรม.....		84
ภาคผนวก.....		91
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....		92
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....		94
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....		110
ประวัติผู้วิจัย.....		122

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงจำนวนและร้อยละของครูผู้สอนผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ส่งไปได้รับคืนและแบบสอบถามที่สมบูรณ์.....	56
2. แสดงจำนวนและร้อยละของครูผู้สอนในสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	57
3. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นรายด้านและโดยรวมตามทัศนะของครูผู้สอน....	58
4. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกเป็นรายข้อตามทัศนะของครูผู้สอน.....	59
5. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	62
6. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกเป็นรายข้อ ตามทัศนะของครูผู้สอน.....	63
7. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	66
8. แสดงผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี โดยใช้ตัวแปรพฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาพยากรณ์.....	67

<p>9 แสดงผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง โดยใช้ตัวแปร พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาพยากรณ์.....</p>	<p>68</p>
<p>10 แสดงผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนมีความสุข โดยใช้ตัวแปร พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาพยากรณ์.....</p>	<p>69</p>
<p>11 แสดงผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม โดยใช้ตัวแปรพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พยากรณ์.....</p>	<p>70</p>

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

หน้า

1	แสดงพฤติกรรมผู้นำตามแนวคิดของเกดเซตซ์และกูบา.....	12
2	แสดงรูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นผลมาจากการใช้แบบสอบถาม
ตามแนวคิดของฮอย.....	17
3	แสดงตารางการจัดการของเบลคและมูตัน.....	18
4	แสดงแบบผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และบลิงชาร์ด.....	20